

Kóka Krisztina

Sokféle lehetőség megismerése a dúsított tészta feldolgozására

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

Tésztafeldolgozás

A követelménymodul száma: 0532-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-007-30

MUNKKANYAG

DÚSÍTOTT TÉSztÁBÓL KÉSZÜLT TERMÉKEK ALAPFOGALMAK

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

A munkahelyén a következő gyakorlat alkalmával a dúsított tésztákkal fognak foglalkozni. A munkája megfelelő elvégzéséhez elengedhetetlen, hogy tudja pontosan, hogy melyek a dúsított tésztából készített termékek.

1. ábra Sós rúd

Melyek a dúsított termékek? Melyik termékhez milyen alapanyag szükséges és milyen mennyiségben? Melyek a gyártástechnológiai műveletek, melyek során kialakíthatjuk a késztermékeket?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A sütőiparban a péksüteményeket fehértermékeknek hívjuk.

A **péksütemények** meghatározása: a péksütemények ipari, kisipari körülmények között különböző összetétellel előállított, legfeljebb 500g egységtömegű sült termékek lehetnek.

Finom pékárú: tojással dúsított, az omlós és a leveles tésztából készült sütőipari termékek összefoglaló neve. Jellemzőjük, hogy a felhasznált lisztre számítva a zsiradék és a cukor összes tömege legalább 10 % (m/m).

Sütőipari fehér termékek

A sütőipari fehér termékek fogalom-meghatározása, alaptípusai: A sütőipari fehér termékek – péksütemények – finomlisztből, többnyire járulékos dúsítóanyagok hozzáadásával, lazítással készített élelmiszerek.

Termékcsoportok:

- vizes tésztából készült péksütemények (MÉ 2-81/02),
- tejes tésztából készült péksütemények (MÉ 2-81/03),
- dúsított tésztából készült péksütemények (MÉ 2-81/04),
- tojással dúsított tésztából készült finom pékárúk (MÉ 2-81/05),
- omlós tésztából készült finom pékárúk (MÉ 2-81/06),
- leveles tésztából készült finom pékárúk (MÉ 2-81/07),

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. A dúsított tészták készítése során gyakran hallhatja a következő fogalmakat. Elevenítse fel a már megszerzett tudását a következő fogalmak megkeresésével!

osztás : _____
_____

gömbölyítés: _____
_____

sodrás: _____
_____

pihentetés : _____
_____

2. A fogalmak megkeresése után az internet használatára lesz szüksége. Keresse meg a MÉ 2-81/04 azonosító számú Magyar Élelmiszerkönyv dúsított tésztákra vonatkozó részét! Sorolja fel a leírás pontjait! (<http://www.omg.hu/ELELM/2/281.pdf>)

1. _____
2. _____
3. _____
3.1. _____
4. _____
4.1. _____
4.2. _____
4.3. _____
5. _____

3. Olvassa el figyelmesen a következő szöveget, amely a meg a MÉ 2-81/04 azonosító számú Magyar Élelmiszerkönyv dúsított tésztákra vonatkozó része!

4. Minőségi követelmények _____

4.1. Érzékszervi jellemzők

Alak: a terméktípusra jellemző; ne legyen torz.

Héj: a terméktípusra jellemző színű; ne legyen végigrepedt, kormos vagy szennyezett, égett, ázott vagy feltűnően sérült.

Bélzet: a termékből átsült, a héjtól nem elváló, a gyártáshoz felhasznált liszt jellegének megfelelő egyenletes színű, rugalmas, laza szerkezetű, vékony pórusfalú, selymes tapintású; ne legyen morzsálódó, széteső; ne tartalmazzon idegen anyagokat, csomókat és ne legyen mikroorganizmusok által károsított.

Íz és szag: a termékre jellemző aromájú; ne legyen idegen ízű és szagú.

Az érzékszervi jellemzők figyelembevételével vizsgáljon meg egy ön által szimpatikusnak talált terméket a gyakorlólóhelyén és jegyezze fel a tapasztalatait:

Megnevezés: _____

Alak: _____

Héj: _____

Bélzet: _____

Íz és szag: _____

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. Határozza meg a következő fogalmat!

A péksütemények meghatározása: _____
_____

2. Határozza meg a következő fogalmat!

Finom pékárú: _____
_____
_____

3. Kösse össze a megfelelő pékárú nevét a hozzá tartozó azonosítószámmal!

tejes tésztából készült péksütemények

(MÉ 2-81/05),

omlós tésztából készült finom pékárúk

(MÉ 2-81/02),

vizes tésztából készült péksütemények

(MÉ 2-81/03),

dúsított tésztából készült péksütemények

(MÉ 2-81/04),

leveles tésztából készült finom pékárúk

(MÉ 2-81/06),

tojással dúsított tésztából készült finom pékárúk

(MÉ 2-81/07),

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A **péksütemények** meghatározása: a péksütemények ipari, kisipari körülmények között különböző összetétellel előállított, legfeljebb 500g egységtömegű sült termékek lehetnek.

2. feladat

Finom pékáru: tojással dúsított, az omlós és a leveles tésztából készült sütőipari termékek összefoglaló neve. Jellemzőjük, hogy a felhasznált lisztre számítva a zsiradék és a cukor összes tömege legalább 10 % (m/m).

3. feladat

tejes tésztából készült péksütemények	→	(MÉ 2-81/05),
omlós tésztából készült finom pékáruk	→	(MÉ 2-81/02),
vizes tésztából készült péksütemények	→	(MÉ 2-81/03),
dúsított tésztából készült péksütemények	→	(MÉ 2-81/04),
leveles tésztából készült finom pékáruk	→	(MÉ 2-81/06),
tojással dúsított tésztából készült finom pékáruk	→	(MÉ 2-81/07),

A DÚSÍTOTT TÉSztÁBÓL KÉSZÍTETT TERMÉKEK

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

A gyakorlati oktatója a következő alkalommal a dúsított tésztákról fog beszélni. Azt a feladatot kapja ráhangolódásképpen, hogy nézzen utána, hogy mely termékek tartoznak ebbe a csoportba!

2. ábra. péksütemények¹

Melyek a dúsított tésztából készített termékek? Milyen alapanyagokra van szükség elkészítésükhöz? Alapanyag számítások? A Magyar élelmiszerkönyv mit tartalmaz? Milyen gyártástechnológiai folyamatai vannak a dúsított termékeknek?

---

¹ www.mosonikenyer.hu/kep/peksutemeny.JPG

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

DÚSÍTOTT TÉSZTÁBÓL KÉSZÍTETT TERMÉKEK:

A péksütemények lisztből, élesztőből, só, tojás, só, tej, tejpör, cukor, víz , adalékanyagok hozzáadásával készülnek.

A dúsított tésztából készített péksütemények csoportjába tartoznak:

- margarinos kifli, margarinos karika, sós rúd, bordás- paprikás kifli, vajás kifli, vajás karika
- kenyér jellegű termékek közül az uzsonnarúd
- kalácsfélék közül a mindszeinti kalács

Dúsított tésztából készített péksütemények fontosabb jellemzői:

Csoport	A termék neve	A tészta tömege g	A késztermékek tömege g	Faktor
I.	Margarinos kifli	42	32-36	1,00
	Margarinos mákos karika	42	32-36	1,00
	Bordás	40	32-36	0,95
	Margarinos rúd	42	32-36	1,00
	Sós rúd	41	32-36	0,98
	Nagy sós rúd		65-71	1,94
	Margarinos nagy kifli		82-88	2,50
	Dupla sós rúd		64-72	1,98
	Mecsek sós rúd		96-108	2,94
	Botocska		96-108	2,94
	Uzsonnarúd		190-210	5,73
II.	Paprikás kifli	53	42-46	-
III.	Vajás kifli		32-36	1,00

Kenyer jellegű dúsított tésztából készült termékek

I.	Uzsonnarúd 0,25 kg	290	243–258	6,90
	Uzsonnarúd 0,50 kg	580	485–515	13,80
	Uzsonnarúd 1,00 kg	1160	970–1030	27,61

Kalácsfélék

I.	Mindszenti kalács 0,25 kg	285	243–258	6,77
	Mindszenti kalács 0,5 kg	570	485–515	13,58
	Mindszenti kalács 1,00 kg	1140	970–1030	27,15

A dúsított tészta átmenet a tejes tészta és a tojással dúsított tészta között. A tészta képlékeny, jól alakítható kifelé sodorható, kalácsra formálható.

1000 db margarinos kifli anyagszükséglete:

- BL 55 liszt 26,50 kg
- Élesztő 3–4 % (m/m)
- Só 1,2 % (m/m)
- Margarin 5 % (m/m)
- Cukor 4 % (m/m)
- Tejpor 3 % (m/m)
- Adalékanyag 0,0–2 % (m/m) vagy
- Aszkorbinsav 0,004 % (m/m)
- Víz 54–56 % (m/m) lisztre számítva

A péksütemények jellemzői:

Vajas kifli:

3. ábra. Vajas kifli²

- "U" alakú
- Tompa végű
- Arányosan domború termék
- Keresztmetszete kör
- Felülete sima, fényes, repedezés mentes, sodrási nyomos, aransárga vörösesbarnába hajló
- Bélzete enyhén sárga, sima tapintatú, rugalmas, kissé tömött, esetleg apró lukas
- A sodrat a termék aljára kerül

---

²http://4.bp.blogspot.com/_wOtGwObrPyl/Sjyy1hzhf9-I/AAAAAAAAA_E/AI4FHvYZ1oA/s400/s%C3%BCt%C3%A9s+1421.jpg

Vajas karika:

4. ábra. vajas karika³

- Kb 8 cm átmérőjű
- Két végén elkeskenyedik, közepén vastagabb
- Felülete fényes, sima, sodrás nyomai láthatók, lehet mákos, aranysárga vörösésbarnába hajló
- Bélzete enyhén sárga, sima tapintatú, rugalmas, kissé tömött, esetleg apró lukas
- A sodrat a termék aljára kerül

---

³ <http://www.komaromypekseg.hu/imgs/products/7.jpg>

Margarinos kifli, margarinos karika:

5. ábra. Margarinos kifli⁴

- Kb 8 cm átmérőjű
- Két végén elkeskenyedik, közepén vastagabb
- Felülete fényes, sima, sodrás nyomai láthatók, aranysárga vörösesbarnába hajló
- Bélzete enyhén sárga, sima tapintatú, rugalmas, kissé tömött, esetleg apró lukas
- A sodrat a termék aljára kerül
- A vajjas kiflitől annyiban tér el, hogy vaj helyett margarinnal készül a termék

---

⁴ bobsii.gportal.hu/gindex.php?pg=7714969

Sós rúd:

5. ábra sós,sajtos, köményes rúd⁵

- Hosszúkás, rúd alakú, két vége felé elkeskenyedő, sodrással kialakított
- Felülete fényes, domború, sodrás nyomos, sóval beszórt
- Bélzete lazított, rugalmas, egyenletesen apró lyukacsú, enyhén sárga, sodrás mentén lappá csavarható le

Bordás:

6. ábra. Fűszeres bordás⁶

---

⁵ <http://images.google.hu/imgres?imgurl>

- Hosszúkás alakú, arányosan domború
- Alja a hossz tengelyére merőlegesen keresztirányban bordázott
- Egyik oldala fényes a másik hullámos, bordázott, fénytelen
- Felülete aranysárga, vörösesbarna
- Bélzete sárgásfehér, rugalmas, lazított, egyenletesen apró lyukacsú

Paprikás kifli:

7, ábra. Paprikás kifli⁷

- Fogó hold alakú, két vége felé csúcsosodó, arányosa domború, keresztmetszete majdnem kör
- Felülete fényes, cserepes, sodrás nyomai láthatók
- Színe vörösesbarnába hajló

⁶ <http://images.google.hu/imgres?imgurl>

⁷ <http://www.komaromypekseg.hu/imgs/products/7.jpg>

- Bélzete kissé tömött, rugalmas, egyenletesen apró lyukacsú, sodrás mentén lecsavarható

Uzsonnarúd:

8. ábra. Uzsonnarúd⁸

- Hosszú rúd alakú, arányosan domború, metszete kör
- Felülete fényes sima, vagy beszúrások nyomai láthatók rajta
- Varrat mindig a termék aljára kerül
- Színe a felületén aranysárga
- Bélzete enyhén sárgásfehér, lazított, rugalmas, egyenletesen aprólyukú

---

⁸ www.menyeimanna.blogspot.com

Mindszenti kalács:

9. ábra. Mindszenti kalács

- Különleges fonástechnikával kialakított lapos, ovális, csúcsban végződő hajó alakú termék
- 3 ágból fonott, közepén vastagabb, domború, sima, fényes, aranysárga-vörösesbarna
- A bélzet színe enyhén sárgásfehér, tömött, rugalmas, apró lyukacsú

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Dúsított tésztából készített péksütemények fontosabb jellemzői között található a képen látható botocska nevű terméket.

10. ábra. botocska⁹

Nézzon utána a gyakorlóhelyén, hogy készítik-e ezt a terméket. Gyűjtsön információkat termékkel kapcsolatban! Vegye figyelembe az alábbi szempontokat!

A tészta alapanyagai és azok mennyisége:

---

⁹ elitkonyha.shp.hu/hpc/web.php?a=elitkonyha..

A tészta készítésének műveletei: _____

Sütési paraméterek: _____

---

2. Nézzen utána a gyakorlóhelyén a következő anyagszükségletnek!

1000 db paprikás kifli anyagszükséglete:

- BL 55 liszt ..... kg
- Élesztő ..... % (m/m)
- Só .....% (m/m)
- Margarin .....% (m/m)
- Cukor .....% (m/m)
- Tejpor .....% (m/m)
- Adalékanyag .....% (m/m) vagy
- Aszkorbinsav .....% (m/m)
- Víz .....% (m/m) lisztre számítva
- Paprika (őrölt) .....% (m/m)

3. Tanulmányozza a paprikás kifli és a vajás kifli készítését! Hasonlítsa össze a két termékre vonatkoztatva a következőket!

Összehasonlítási szempontok Paprikás kifli Vajas kifli

Paprika % (m/m) .....% (m/m) 0 % (m/m)

Tészta állaga

Kialakult tésztaszerkezet

Sütési idő

A késztermék béléze

A késztermék színe

4. Készítsen listát a gyakorlólóhelyén gyakran készített dúsított termékekről és azok mennyiségéről!

A termék neve	Hétfő (db)	Kedd (db)	Szerda (db)	Csütörtök (db)	Péntek (db)	Szombat (db)	Vasárnap (db)
---------------	---------------	--------------	----------------	-------------------	----------------	-----------------	------------------

Annak érdekében, hogy összehasonlíthatóak legyenek az egyes gyakorlóléhelyek termelése
kérem tüntesse fel a következő adatokat!

A gyakorlóléhelyem dolgozóinak száma:.....fő.

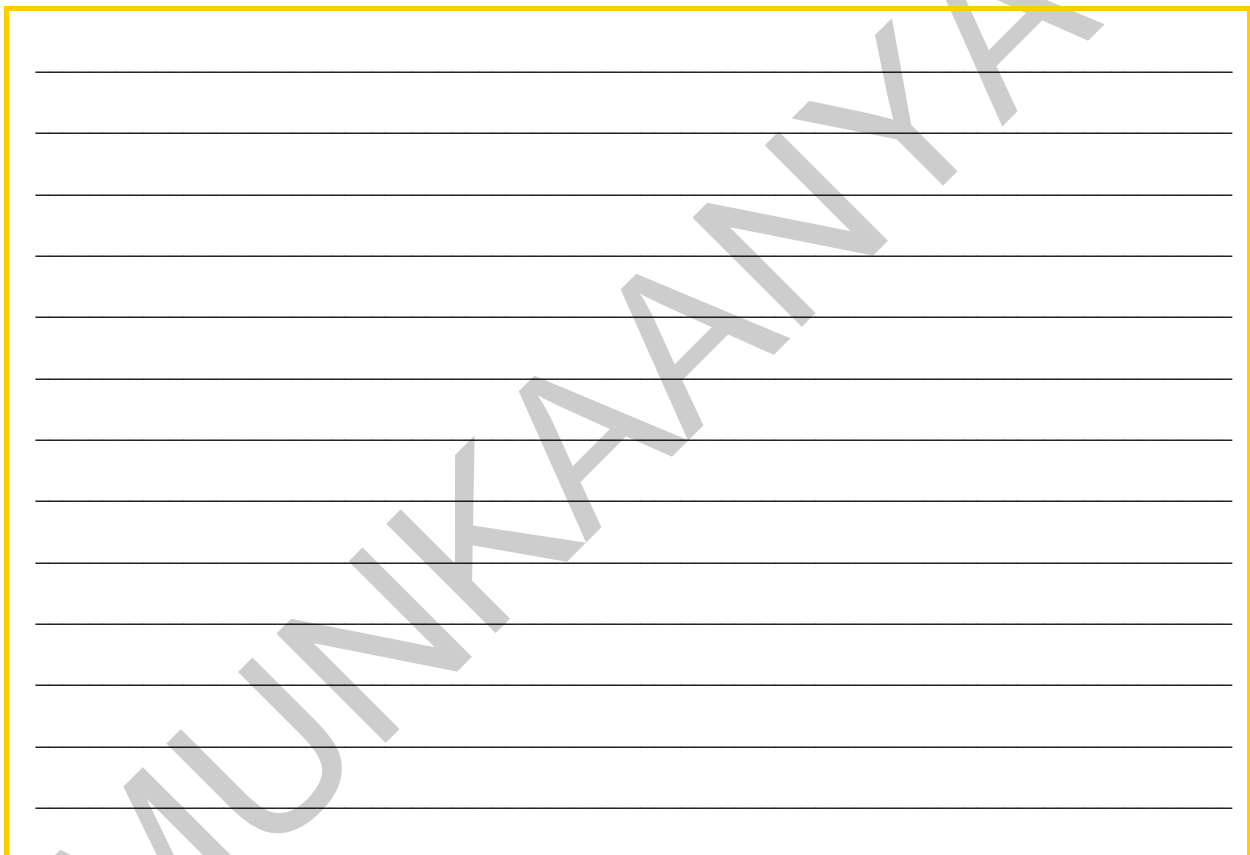
A felhasznált liszt .....kg hetente.

A gyakorlóléhelyemen a munkafolyamatok (a megfelelő választ húzza alá):

- gépesítettek,
- nem gépesítettek,
- részben gépesítettek

5. Beszélje meg társaival, az oktatója irányításával a gyakorlóléhelyeken tapasztaltakat,
hasonlítsa össze az egyes üzemeket, vonjon le következtetéseket, készítsen jegyzeteket!

MUNKAANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. A következő hiányos mondatot egészítse ki a megfelelő kifejezésekkel!

A dúsított tészta átmenet a ..... tészta és a ..... dúsított tészta között. A tészta ....., ...kiflivé sodorható, kalácsá formálható.

2. Sorolja fel a dúsított termékeket!

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

3. Írja a termékek nevét a képe alá!

4. Sorolja fel a vajas karika jellemzőit a tanultak alapján:

Színe: _____

_____

Felülete: _____

Bélzete: _____

_____

Formája, alakja: _____

_____

A tészta sütés előtti tömege (g/db) : _____

A késztermék tömege (g/db): _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A dúsított tészta átmenet a **tejes** tészta és a **tojással** dúsított tészta között. A tészta képlékeny, jól alakítható kiflivé sodorható, kalácscsá formálható.

2. feladat

- Margarinos kifli
- Margarinos mákos karika
- Bordás
- Margarinos rúd
- Sós rúd
- Nagy sós rúd
- Margarinos nagy kifli
- Dupla sós rúd
- Mecsek sós rúd
- Botocska
- Uzsonnarúd
- Paprikás kifli
- Vajas kifli
- Uzsonnarúd
- Mindszenti kalács

3. feladat

Paprikás kifli

Mindszenti kalács

Vajas kifli

4. feladat

Színe: aranyárga, vörösbarnába hajló _____

Felülete: sima, fényes, repedezés mentes, sodrási nyomos, _____

Bélzete: enyhén sárga, sima tapintású, kissé tömött, esetleg apró lukas _____

Formája, alakja: "U" alakú, tompa végű, arányosan domború, keresztmetszete kör, sodrat a termék aljára kerül, _

A tészta sütés előtti tömege (g/db) : 42 _____

A késztermék tömege (g/db): 32-36 _____

MUNKANYAG

DÚSÍTOTT TÉSZTÁBÓL KÉSZÜLT TERMÉKEK GYÁRTÁSTECHNOLÓGIÁJA

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

A pékségben végzett munkája során elengedhetetlen, hogy teljes biztonsággal végre tudja hajtani a gyártástechnológiai műveleteket. Meg kell ismerje a gyártástechnológia szakaszait és az egyes szakaszok sorrendjét illetve, hogy mikor milyen eszközöket és alapanyagokat célszerű alkalmaznia.

11. ábra. Tészta előkészítése

Milyen műveleteket végrehajtani a dúsított tészta készítése folyamán? Mi a helyes sorrend? Mi jellemzi a műveleteket?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A tészta készítése kétféle módon lehetséges. Az egyik a közvetett eljárás, melynek során félúrrú rövid érlelésű tésztát használunk. A másik a közvetlen eljárás, melynek során érett tésztára dagasztással készítjük a tésztát.

A gyártástechnológia szakaszai:

1. Nyersanyagok előkészítése:

12. ábra. mérleg

- liszt: hőmérséklet beállítás, szitálás, mérés
- víz: hőmérséklet beállítás, mérés
- élesztő: mérés, szuszpendálás, aktivitás
- só: mérés, oldás ülepítés, szűrés
- margarin: előmelegítés, mérés, hűtés
- cukor: mérés, oldás
- margarin: előmelegítés, mérés
- tejpor: mérés, szuszpendálás
- aszkorbinsav: mérés, oldás
-

2. Tésztakészítés:

13. ábra. Kézi tésztakészítés

- Közvetlen eljárással (gyors dagasztási mód) technológiai mutatói:
  - Összetétel: anyagnorma szerint
  - Sűrűség: 52–52 % (m/m)
  - Hőmérséklet: 26–28 °C
  - Éresi idő: 40 perc
- Érett tésztára dagasztás:
  - A tészta 5–10 % lisztre számítva
  - Az élesztő 3 % (m/m) gyorsítja az eljárást

3. Tésztafeldolgozás:

14. ábra. A tészta osztása

- Érett tészta kerül feldolgozásra
- Szakaszos feldolgozás
  - Margarinos kifli:
    - I. osztás: 1,26 kg kimérés, gömbölyítés, pihentetés, a felület olajozása
    - II. osztás: 42 g, pihentetés, felsodrás kiflisodrógépen, kelesztőládába rakás vagy lemezre "U" alakban
  - Uzsonnarúd:
    - 0,25 kg-os feladási tömege: 290 g
    - 0,50 kg-os feladási tömege: 580 g
  - Mindszenti kalács: 3 ágból font:
    - 0,25 kg-os feladási tömege: 285 g
    - 0,5 kg-os feladási tömege: 750 g
    - 1 kg-os feladási tömege: 1140 g
  - Margarinos kifli feldolgozása gépsoron: osztás, gömbölyítés, köztes pihentetés, felsodrás, lemezre elrakás

4. Kelesztés

15. ábra. Sütőlemezen kelesztés

- A kelesztőtér hőmérséklete: 32–35 °C
- A kelesztőtér relatív páratartalma: 75–85 %
- Kelesztési idő: 40–60 perc (45–50)
- Kelesztőládában vagy lemezen

5. Sütés:

16. ábra. Sütőből kivéve

- Hőmérséklet: 220–240 °C
- Gőzzel telített sütőtérben: 97–98 %
- Sütési idő :
  - Kifli: 12–13 perc
  - 0,25 kg-os uzsonnarúd: 22–23 perc

- 0,5 kg-os mindszenti kalács: 25–26 perc
- Margarinos kifli egyszakaszos sütési eljárással sütjük sütőlemezen
- Mindszenti kalács tojásozott felülettel, száraz légterű kemencében történik

6. Késztermékek kezelése:

17. ábra. Késztermék fogyasztása

- Gyorsan 25 °C alá kell hűteni
- Szállítás: rekeszekben, süteményes konténerekben zárt kocsin
- Minőségi követelmények: MÉ 2-81/04 fejezetben előírtak szerint
  - Tömegtűrés 250 g-nál kisebb tömegű termék esetében 30 db átlagtömegénél a névleges tömeg +- 5%
  - Tömegtűrés 250 g-nál nagyobb tömegű termék esetében 10 db átlagtömegénél a névleges tömeg +- 3%
  - Fajlagos térfogat: margarinos kiflinél minimum 100 cm³
  - Zsír tartalom: legalább 4,4 % (m/m)

- Cukortartalom: legalább 3 % (m/m)
- Sótartalom: legfeljebb 1,3 % (m/m)
- Forgalmoba hozhatóság: a sütés napjáig

Vajas kifli gyártástechnológiája:

A gyártástechnológia szakaszai:

1. Nyersanyagok előkészítése:

- liszt: hőmérséklet beállítás, szitálás, mérés
- víz: hőmérséklet beállítás, mérés
- élesztő: mérés, szuszpendálás, aktivitás
- só: mérés, oldás ülepítés, szűrés
- margarin: előmelegítés, mérés, hűtés
- cukor: mérés, oldás
- margarin: előmelegítés, mérés
- tejpor: mérés, szuszpendálás
- aszkorbinsav: mérés, oldás

2. Tésztakészítés:

- **Kovászos eljárás** esetén a kovász technológiai mutatói:
  - Kovásznagyság 20–40 % (m/m)
  - Kovászsűrűség 60–80 % (m/m)
  - Hőmérséklet 25 °C
  - Élesztőelhasználás az összes élesztő 1/3-a
  - Érési idő 3–4 óra
- A tészta technológiai mutatói:
  - BL 55 liszt 27,30 kg
  - Élesztő 3–4 % (m/m)
  - Só 1,2 % (m/m)
  - Vaj 4 % (m/m)
  - Cukor 4 % (m/m)
  - Tej 8,5 dm³ vagy 1 kg tejpor
  - Aszkorbinsav 0,004 % (m/m)
  - Víz 4–4,6 dm³
  - Sűrűség: 52–53 % (m/m)
  - Hőmérséklet: 27–28 °C
  - Érési idő: 55–60 perc
- **Érett tészta** dagasztás:
  - Érett tejes tésztát alkalmazunk
  - Az összes lisztre számítva 15–30 % (m/m)
  - A tészta technológiai mutatói:
    - BL 55 liszt 27,30 kg
    - Élesztő 3–4 % (m/m)
    - Só 1,2 % (m/m)

- Vaj 4 % (m/m)
- Cukor 4 % (m/m)
- Tej 8,5 dm³ vagy 1 kg tejpor
- Aszkorbinsav 0,004 % (m/m)
- Víz 4–4,6 dm³
- Sűrűség: 52–53 % (m/m)
- Hőmérséklet: 27–28 °C
- Érés idő: 55–60 perc

3. Tésztafeldolgozás:

- I. osztásnál: 1,26 kg, gömbölyítés, pihentetés
- II. osztásnál: 42g, pihentetés után kiflisodrógépen engedjük át
- Középen megfogva "U" alakúra hajtva sütőlemezre tesszük

4. Kelesztés:

- Hőmérséklet: 32–35 °C
- Relatív páratartalom 85–90%
- Kelési idő 60 perc

5. Sütés:

- Hőmérséklet 200–220 °C
- Gőzzel telített légtér 97–99 %
- Sütési idő 13–15 perc

6. Késztermékek kezelése:

- Gyorsan 25 °C alá kell hűteni
- Szállítás: rekeszekben, süteményes konténerekben zárt kocsin
- Minőségi követelmények: MÉ 2-81/04 fejezetben előírtak szerint
  - Tömegűrés 250 g-nál kisebb tömegű termék esetében 30 db átlagtömegénél a névleges tömeg +- 5%
  - Tömegűrés 250 g-nál nagyobb tömegű termék esetében 10 db átlagtömegénél a névleges tömeg +- 3%
  - Fajlagos térfogat: margarinos kiflinél minimum 100 cm³
  - Zsír tartalom: legalább 4,4 % (m/m)
  - Cukor tartalom: legalább 3 % (m/m)
  - Sótartalom: legfeljebb 1,3 % (m/m)
  - Forgalmi hozhatóság: a sütés napjáig

Paprikás kifli gyártástechnológiája

A gyártástechnológia szakaszai:

1. Nyersanyagok előkészítése:

- liszt: hőmérséklet beállítás, szítálás, mérés
- víz: hőmérséklet beállítás, mérés
- élesztő: mérés, szuszpendálás, aktivitás
- só: mérés, oldás ülepítés, szűrés
- margarin: előmelegítés, mérés, hűtés
- cukor: mérés, oldás
- margarin: előmelegítés, mérés
- tejpor: mérés, szuszpendálás
- aszkorbinsav: mérés, oldás
-

2. Tésztakészítés:

- Közvetlen eljárással
- A tészta technológiai mutatói:
  - Összetétel:

◦ BL 55 liszt	32,60 kg
◦ Élesztő	3–4 % (m/m)
◦ Só	1,7 % (m/m)
◦ margarin	5 % (m/m)
◦ Cukor	1,5 % (m/m)
◦ Tejpor	3 % (m/m)
◦ Paprika	3 % (m/m)
◦ Bors	0,5 % (m/m)
◦ Víz	52–54 % (m/m) lisztre számítva
  - Sűrűség: 52–54 % (m/m)
  - Hőmérséklet: 27–28 °C
  - Érés idő: 90–120 perc (közben kétszer át kell gyúrni)

3. Tésztafeldolgozás:

- I. osztásnál: 1,59 kg, gömbölyítés, pihentetés
- II. osztásnál: 53g, pihentetés után kiflisodrógépen engedjük át
- Középen megfogva "U" alakúra hajtva sütőlemezre tesszük
-

4. Kelesztés:

- Hőmérséklet: 32–35 °C
- Relatív páratartalom 85–90%
- Kelési idő 55–60 perc
- Lemezen
-

5. Sütés:

- Hőmérséklet 200–220 0C
- Gőzzel telített légtér 97–99 %
- Sütési idő 14–15 perc

6. Késztermékek kezelése:

- Gyorsan 25 0C alá kell hűteni
- Szállítás: rekeszekben, süteményes konténerekben zárt kocsin
- Minőségi követelmények: MÉ 2–81/04 fejezetben előírtak szerint
  - Tömegtűrés 250 g-nál kisebb tömegű termék esetében 30 db átlagtömegénél a névleges tömeg +- 5%
  - Tömegtűrés 250 g-nál nagyobb tömegű termék esetében 10 db átlagtömegénél a névleges tömeg +- 3%
  - Fajlagos térfogat: margarinos kiflinél minimum 100 cm³
  - Zsír tartalom: legalább 4,4 % (m/m)
- Cukor tartalom: legalább 3 % (m/m)
- Sótartalom: legfeljebb 1,3 % (m/m)
- Forgalomba hozhatóság: a sütés napjáig

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Figyelje meg, hogy a nagymamája vagy az anyukája milyen gyártástechnológiai műveleteket alkalmaz a Mindszenti kalács készítése során! Hasonlítsa össze a műveleteket a gyakorlati helyén tapasztaltakkal!

Műveletek felsorolása

Otthoni tapasztalatok

Gyakorlói helyi tapasztalatok

Nyersanyag előkészítése

Tésztakészítés

Tésztafeldolgozás

Kelesztés

Sütés

2. A nyersanyagok előkészítése során az alapanyagok tulajdonságait a legmegfelelőbbre kell beállítani. Vizsgálja meg és készítsen jegyzeteket arról, hogy milyen eljárásokkal, eszközökkel állítják be az alapanyagok megkívánt jellemzőit!

Liszt hőmérséklet: _____

_____

liszt szitálás: _____

_____

liszt mérés: _____

_____

Víz hőmérséklet: _____

_____

víz mérése: _____

_____

Élesztő mérés: _____

_____

élesztő szuszpendálás: _____

_____

élesztő aktiválás: _____

_____

Só mérés: _____

_____

só oldása: _____

_____

só ülepités: _____

_____

só szűrés: _____

_____

Cukor mérés: _____

_____

cukor oldás: _____

_____

Margarin előmelegítés: _____

_____

margarin mérés: _____

_____

Tejpor mérés: _____

_____

tejpor szuszpendálás: _____

_____

Aszorbinsav mérés: _____

_____

aszorbinsav oldás: _____

_____

3. Készítsen interjút a gyakorlólhelyén az egyik pékkel az által készített vajos kifli elkészítésének menetéről és a saját tapasztalatairól! Lépésről lépésre haladjon! Vegye figyelembe a tanulási útmutatóban leírtakat és a kérdéseit ez alapján állítsa össze!

MUNKANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. A tésztafeldolgozás műveleteinek felsorolását láthatja a következő listán. Egészítse ki a szöveget a megfelelő fogalmakra, kifejezésekre és számokra!:

- .....tészta kerül feldolgozásra
- ..... feldolgozás
  - Margarinos kifli:
    - I. osztás: ..... kg kimérés, gömbölyítés, pihentetés, a felület olajozása
    - II. osztás: ..... g, pihentetés, felsodrás kiflisodrógépen, kelesztőládába rakás vagy lemezre "U" alakban
  - Uzsonnarúd:
    - 0,25 kg-os feladási tömege: ..... g
    - 0,50 kg-os feladási tömege: ..... g
  - Mindszenti kalács: 3 ágból font:
    - 0,25 kg-os feladási tömege: ..... g
    - 0,5 kg-os feladási tömege: ..... g
    - 1 kg-os feladási tömege: ..... g
- Margarinos kifli feldolgozása gépsoron: osztás, gömbölyítés, köztes pihentetés, felsodrás, lemezre elrakás

2. Sorolja fel a technológiai műveleteket:

- a) .....
- b) .....
- c) .....
- d) .....
- e) .....
- f) .....

3. Írja a képek mellé a művelet nevét és a pékségben használatos gép nevét ami a műveletet egyszerűsíti, gyorsítja!

MUNKANYAG

---

4. Számítási feladat:

Mennyi 3000 db Mindszenti kalács (f:13,58) gyártásának anyagszükséglete?

Faktorozás:

$3000 * 13,58 = \dots\dots\dots$ db egységnyi faktorú termék

Anyagszükséglet meghatározás:

Liszt   1000 db-hoz   26,8 kg

                  .....db-hoz   X kg

$X = \dots\dots\dots * 26,5 / 1000 = \dots\dots\dots$ kg

Anyag	1 000 db	Számítás	..... db
BL 55	26,5 kg		.....kg
Élesztő	4 % (m/m)		.....kg
Só	1,2 % (m/m)		.....kg
Margarin	5 % (m/m)		.....kg
Cukor	4 % (m/m)		.....kg
Tejpor	3 % (m/m)		.....kg
Aszkorbinsav	0,004 % (m/m)		.....kg
Víz	54 % (m/m)		.....dm ³

MUNKANYAG

Itt végezze el a számításait: _____

MUNKANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Tésztafeldolgozás:

- **Érett** tészta kerül feldolgozásra
- **Szakaszos** feldolgozás
  - Margarinos kifli:
    - I. osztás: **1,26 kg** kimérés, gömbölyítés, pihentetés, a felület olajozása
    - II. osztás: **42 g**, pihentetés, felsodrás kiflisodrógépen, kelesztőládába rakás vagy lemezre "U" alakban
  - Uzsonnarúd:
    - 0,25 kg-os feladási tömege: **290 g**
    - 0,50 kg-os feladási tömege: **580 g**
  - Mindszenti kalács: 3 ágból font:
    - 0,25 kg-os feladási tömege: **285 g**
    - 0,5 kg-os feladási tömege: **750 g**
    - 1 kg-os feladási tömege: **1140 g**
- Margarinos kifli feldolgozása gépsoron: osztás, gömbölyítés, köztes pihentetés, felsodrás, lemezre elrakás

2. feladat

Technológiai műveletek:

- g) Nyersanyag előkészítése
- h) Tésztakészítés
- i) Tésztafeldolgozás
- j) Kelesztés
- k) Sütés
- l) Késztermékek kezelése

3. feladat

Sodrás: egyes sütőipari termékek jellegzetes alakítási művelete (pl. kifli, kalács). Sodrógép.

Gyúrás: Tészta alapanyagokból, esetenként segéd-, járulékos és adalékanyagokból mechanikai műveletekkel (dagasztás, gyúrás, keverés stb.) készített egynemű anyag, amely állománytulajdonságaitól függően különféle eljárásokkal alakítható (formázás, nyújtás stb.).

Dagasztás: a tésztakészítés egyik olyan részművelete, amelynek során az alap-, a segéd-, a járulékos és az adalékanyagokat összekeverik és belőlük erőteljes mechanikai megmunkálással tésztát készítenek.

Dagasztógép.

4. Számítási feladat:

Mennyi 3000 db mindszenti kalács (f:13,58) gyártásának anyagszükséglete?

Faktorozás:

$$3000 \cdot 13,58 = 40740 \text{ db egységnyi faktorú termék}$$

Anyagszükséglet meghatározás:

Liszt	1000 db-hoz	26,8 kg
	40740 db-hoz	X kg

$$X = 40740 \cdot 26,5 / 1000 = 1079,61 \text{ kg}$$

Anyag	1000 db	Számítás	40740 db
BL 55	26,5 kg	$40740 \cdot 26,5 / 1000$	1079,61 kg
Élesztő	4 % (m/m)	$1079,61 \cdot 0,04$	43,18 kg
Só	1,2 % (m/m)	$1079,61 \cdot 0,012$	12,95 kg
Margarin	5 % (m/m)	$1079,61 \cdot 0,05$	53,98 kg
Cukor	4 % (m/m)	$1079,61 \cdot 0,04$	43,18 kg
Tejpor	3 % (m/m)	$1079,61 \cdot 0,03$	32,38 kg
Aszkorbinsav	0,004 % (m/m)	$1079,61 \cdot 0,00004$	0,043 kg
Víz	54 % (m/m)	$1079,61 \cdot 0,54$	582,98 dm ³

IRODALOMJEGYZÉK

Werli József : Sütőipari technológia II. FVM Képzési és Szaktanácsadási Intézet, Budapest 2005.

Katona L. – Rácz E.: Szabványosítás és a Magyar Élelmiszerkönyv, Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2000

Varga Zs. – dr. Horváthné dr. Mosonyi M.: Élelmiszerismeret és technológia II., HIETE, Budapest, 1998

Bíró Gy. – Lindner K.: Tápanyagtáblázat, Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest, 1999
Codex Alimentarius Hungaricus 2-81 számú irányelv

<http://www.omgk.hu/ELELM/2/281.pdf>

www.mosonikenyer.hu/kep/peksutemeny.JPG

http://4.bp.blogspot.com/_wOtGwObrPyl/Sjyy1hzhf9-I/AAAAAAAAA_E/AI4FHvYZ1oA/s400/s%C3%BCt%C3%A9s+1421.jpg

<http://www.komaromypekseg.hu/imgs/products/7.jpg>

<http://images.google.hu/imgres?imgurl>

www.menneimanna.blogspot.com

bobsii.gportal.hu/gindex.php?pg=7714969

elitkonyha.shp.hu/hpc/web.php?a=elitkonyha..

A(z) 0532-06 modul 007-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 541 05 1000 00 00	Pék-cukrász
33 541 05 0100 21 02	Mézeskalács-készítő
33 541 05 0100 21 03	Sütőipari munkás
33 541 05 0100 21 04	Száraztésztagyártó
33 541 04 0000 00 00	Pék

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
25 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató